

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
FACULTY OF ECONOMICS

Елаборат о оправданости измјена и допуна студијског програма

***INTERNATIONAL MASTER IN BUSINESS
ADMINISTRATION – MBA***

Бања Лука, 2024. године

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ВИСОКОШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ	
Назив високошколске установе	Универзитет у Бањој Луци
Адреса високошколске установе	Булевар војводе Петра Бојовића 1А, 78 000 Бања Лука Република Српска, БиХ
е-mail високошколске установе	info@unibl.org
Број и датум дозволе за рад високошколске установе	07.23-602-3009/09 од 22.06.2009. године 07.2-9616/07 од 28.12.2007. године
Број и датум рјешења о акредитацији високошколске установе	01/1.4.92-7/18 од 26.03.2019. године 05-33-1-102-49/19 од 27.03.2024. године
Назив студијског програма који је предмет измјена и/или допуна	International Master in Business Administration – MBA
Назив факултета/акдемије на коме се изводи студијски програм	Економски факултет Универзитет у Бањој Луци
Број студијских програма који се изводе на факултету/акдемији	☐ Први циклус студија - 2
	☐ Други циклус студија - 8
	☐ Трећи циклус студија - 1
	☐ Интегрисани студиј
Укупан број студијских програма које изводи високошколска установа (активни студијски програми)	☐ Први циклус студија 62
	☐ Други циклус студија 68
	☐ Трећи циклус студија 15
	☐ Интегрисани студиј 3
Име и презиме лица овлашћеног за заступање високошколске установе	проф. др Радослав Гајанин, ректор

2. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О СТУДИЈСКОМ ПРОГРАМУ	
Назив студијског програма	International Master in Business Administration – MBA
Ниво студијског програма	☐ Први циклус студија
	☒ Други циклус студија
	☐ Трећи циклус студија
	☐ Интегрисани студиј
Врста студија	☒ Академски
	☐ Струковни

Област образовања студијског програма ¹	3 Друштвене науке, пословање и администрација и право
Научна/умјетничка област студијског програма	Научна област 5.0.0. Друштвене науке; Научно поље: 5.2.0. Економија и пословање, у складу са Правилником о измјенама Правилника о научним и умјетничким областима, пољима и ужим областима Министарства за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво Републике Српске.
Дужина трајања студијског програма	Једна година, два семестра
Обим студија изражен ECTS бодовима	60 ECTS
Начин извођења студијског програма ²	Редовне студије
Укупно предвиђено вријеме трајања студентске праксе на студијском програму	5 часова седмично током 15 седмица другог семестра, односно 75 часова годишње
Струковно/академско или научно/умјетничко звање које се стиче завршетком студијског програма ³	Master of Business Administration – 300 ECTS
Услови за упис на студијски програм за студенте из Републике и БиХ, односно иностранства	Право пријаве на конкурс за упис, у складу са Правиланма студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци, те Правиланма о измјенама и допунама Правиланма студирања на I и II циклусу студија, имају: 1) кандидати који су претходно завршили одговарајуће четворогодишње академске студије I циклуса вредноване са 240 ECTS бодова. 2) кандидати који су претходно завршили одговарајуће интегрисане академске студије I и II циклуса вредноване са 300 ECTS бодова. Уколико је кандидат завршио студије I циклус студија у иностранству, потребно је да покрене поступак вредновања стране високошколске исправе, у складу са општим актом који регулише поступак признавања страних образовних квалификација за потребе наставка школовања на Универзитету и поступак еквиваленције раније стечених академских звања на Универзитету, односно према одредбама Правиланка о признавању страних образовних квалификација за потребе наставка школовања на

¹ У складу са чл. 22 и 23. Закона о високом образовању Републике Српске, за студијске програме првог и другог циклуса студија наводи се област образовања, а за студијске програме трећег циклуса се наводи научна или умјетничка област, [Правилник о областима образовања](#) ("Службени гласник Републике Српске", број 64/21)

² У складу са чланом 18. Закона о високом образовању Републике Српске, високо образовање се може стицати редовно или ванредно, а могу се организовати и путем извођења наставе на даљину

³ [Правилник о измјени правилника о листи струковних, академских и научних звања](#) ("Службени гласник Републике Српске", број 83/15)

	Универзитету у Бањој Луци. Изузетно од претходног става, поступку признавања стране високошколске исправе не подлијежу дипломе стечене у Републици Србији, а у складу са одредбама Споразума о узајамном признавању докумената у образовању и регулисању статусних питања ученика и студената („Службени гласник Републике Српске“, број: 79/05). Детаљни услови уписа на студијски програм „<i>International Master in Business Administration - MBA</i>“ се дефинишу Одлуком о условима уписа и именовању Комисије за провођење поступка уписа кандидата на други циклус студија на Економском факултету Универзитета у Бањој Луци у академској 2024/2025. години. У складу са наведеном Одлуком, ближи услови предвиђају да кандидати који се пријаве за упис на студијски програм II циклуса студија „<i>International Master in Business and Administration</i>“ немају обавезу полагања пријемног испита. Рангирање пријављених кандидата вршиће се на основу успјеха оствареног на првом циклусу студија или на одговарајућим интегрисаним академским студијама I и II циклуса студија и интервјуа.
Завршни рад	☐ Завршни рад није предвиђен ☐ Завршни рад - дипломски ☒ Мастер/магистарски рад ☐ Докторска дисертација
Орган, датум и број одлуке дозволе за извођење студијског програма	Министарство просвјете и културе Републике Српске, 03.03.2014. године, Дозвола за извођење студијског програма, број: 07.023./612-329-1-1/12 од 03.03.2014. године
Академска година у којој је започела реализација студијског програма	Академска 2014/2015. година
Навести досадашње измјене и допуне студијског програма (академска година почетка извођења, број одлуке и датум)	-
Академска година када се планира почетак реализација иновираниог /допуњеног студијског програма	Академска 2024/2025. година
Језик на коме се изводи студијски програм	Енглески језик
Да ли је и када студијски програм био у процесу вањског вредновања?	Не

Број и датум рјешења о акредитацији студијског програма	Рјешење о испуњености услова за извођење студијског програма, број: 07.023./612-329-1/12 од 25.01.2014. године
Планирани број уписаних студената на студијском програму	20 студената годишње
Web адреса на којој се налазе подаци о студијском програму	mba.ef.unibl.org
Име, презиме и звање руководиоца студијског програма	проф. др Јово Атељевић

3. ОПРАВДАНОСТ ИЗМЈЕНА И/ИЛИ ДОПУНА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

Сврха студијског програма	Визија студијског програма академских студија I циклуса јесте да комплементарним приступом и вишим нивоом образовања студената који су завршили први циклус/интегрисане студије, одрже и унаприједи лидерску позицију Економског факултета Универзитета у Бањој Луци у Републици Српској и Босни и Херцеговини те укаже на присутност овог Факултета и на међународном плану. Овај студијски програм II циклуса студија „<i>International Master in Business Administration - MBA</i>“ представља одговор на потребе тржишта рада те повећан интерес иностраних студената за ову институцију. Сврха овог студијског програма на II циклусу студија је да прати динамичне промјене у економском окружењу, излазећи у сусрет потребама за новим компетенцијама, знањима, али и вјештинама који се захтијевају, како од стране предузећа и привреде, тако и од стране државних институција. Студијски програм „<i>International Master in Business Administration - MBA</i>“ је фокусиран на појединачна, специфична и ускодисциплинарна знања из области пословне економије и међународних односа. Намјена студијског програма је креирања и стварање компетентних и тражених образовних профила на тржишту рада, који би се ефикасно запошљавали и доприносили развоју друштва, али и допринијели интернационализацији Економског факултета на глобалном плану.
Циљеви програма	Основни циљ овог студијског програма академских студија I циклуса је образовање одговарајућих стручњака из ужих специјалистичких области из научног поља економије, а који ће бити оспособљени за обављање сложених и руководећих послова у привреди, владиним и непрофитним институцијама и организацијама, као и за укључивање у научноистраживачки рад. Циљ студијског програма се огледа у настојању да се студенти оспособе за рад на рјешавању конкретних проблема у економији и пословној економији (менаџменту и бизнису). Студијски програми омогућавају стицање знања и овладавање вјештинама које су неопходне за обављање врло сложених управљачких и аналитичких послова из различитих области економије. Циљеви овог студијског програма, генерално посматрано, подразумевају оспособљавање будућих мастера економије за: – примјену напредних и сложенијих метода анализирања узрочно-посљедичних односа и веза у економској теорији и економској стварности, као и могућности примјене

	савремених метода квантитативних и квалитативних истраживања као основе завдоношење пословних одлука, уз минимизирање ризика у неизвјесном и турбулентном окружењу владиних, профитних и непрофитних организација; – самостално или у тиму, успјешно обављање руководећих, менаџерских и лидерских послова из области економије, посебно из финансија, рачуноводства и ревизије, међународне економије, менаџмента, предузетништва, логистике и инжињерског менаџмента у свим организацијама, без обзира на дјелатност, у финансијском сектору, владином и невладином сектору, како у великим, тако и у микропредузећима, малим и средњим предузећима.
Исходи учења на нивоу студијског програма	По завршетку студијског програма студент ће: • посједовати знање о актуелној теорији и техникама главних пословних дисциплина. • моћи да покаже лидерске вјештине и способност ефикасног рада у тиму. • разумијевати међукултуролошке разлике у пословном контексту • разумијевати етичке импликације пословног одлучивања и препознати етичке проблеме. • побољшати професионалне писане и вербалне комуникационе вјештине. • посједовати вјештине критичког мишљења и мултидисциплинаран приступ рјешавању проблема. • разумијевати глобалне перспективе и изазове укључујући растуће проблеме с глобалним ланцима набавке. • стећи вјештине анализе и интерпретације података за доношење пословних одлука. • бити у стању анализирати податке користећи технологију за рјешавање пословних проблема. Поред општих, студент ће овладати извјесним специфичним вјештинама као што су: • имплементирање аналитичке технике у програму Excel • развијање ефикасне стратегије одређивања цијена • употреба релевантне интернет платформе за е-пословање и е-трговину • селекција људских ресурса • идентификовање извора конкурентске предности кроз диференцијацију • процјена финансијског здравље предузећа користећи финансијске извјештаје

	бити оспособљен да припрема и вреднује финансијске извјештаје и врши пословна предвиђања.
Компетенције студената које се наводе у додатку дипломи	Студенти који заврше студијски програм академских студија „<i>International Master of Business Administration</i>“, стичу широки спектар компетенција на тржишту рада из области пословне економије, са акцентом на интернационализацију пословања привредних субјеката. Студентима ће бити омогућено стицање основних и специјалистичка знања о управљачкој економији, пословним финансијама, стратегијском усмјерењу пословања и иновативности и предузетничком приступу пословању и рјешавању проблема те међународним аспектима пословања и примјене технологија. Студенти ће бити оспособљени пронаћи оптимална рјешења у управљању пословним субјектима у складу са међународним токовима, технолошким промјенама и корпоративном друштвеном освјештености, при томе примјењујући основна знања из економске теорије и науке о одлучивању. Студенти ће бити у могућности да самостално и у тиму анализирају пословне проблеме и да анализирају начине оптимизирања пословног резултата. Студенти ће бити у оспособљени да подстичу и иницирају иновације производа, услуга и процеса, као и да их успјешно комерцијализују на тржишту. Поред тога, биће оспособљени да стратешки размишљају и да управљају предузећем или организационом јединицом на глобалном тржишту, примјењују различите стилове вођства, технике и методе управљања технолошким пројектима и напредне маркетиншке методе те да предлажу конкурентне приступе управљања ланцима снабдијевања. Студенти ће бити оспособљени да врше финансијску анализу предузећа и доносе инвестиционе одлуке, спознају важност финансијских институција и функционисања јавног сектора.
Обим измјена студијског програма	☐ Ревизија студијског програма ☒ Измјене и/или допуне ☐ Мање измјене и/или допуне
Образложење извршених измјена и/или допуна студијског програма (разлог и сврха)	Потреба за измјенама и допунама постојећег студијског програма је проистекла из настојања да се изврши усклађивање са важећим законским прописима и смјерницама Стандарда за акредитацију студијских програма, те повећаним интересом иностраних студената за похађање студија другог циклуса на енглеском језику. С циљем осавремењивања наставног плана и програма студијског програма „<i>International Master in Business Administration - MBA</i>“ те подизања квалитета и атрактивности студијског програма

	посебно за иностране студенте, у овом Елаборату се предлажу извјесне измјене. Предложене измјене су у складу чланом 26. Закона о високом образовању те смјерницама датим у документу Стандарди за акредитацију студијског програма првог и другог циклуса студија Агенције за високо образовање Републике Српске. У предложеној структури наставног плана и програма студијског програма „<i>International Master in Business Administration - MBA</i>“ посебно се истиче неколико измјена. Умјесто обавезног предмета Напредна методологија истраживања, статус предмета обавезан, фонд часова 1+0 (први семестар) и 1+1 (други семестар), 2 ECTS бода, предложен је предмет Економија за менаџере (енгл. <i>Managerial Economics</i>), статус предмета обавезан, фонд часова 2+2 (први семестар), 5 ECTS бодова а који се налази у оквиру студијских програма великог броја међународних <i>MBA</i> студија. Наиме, овај предмет је неопходан за све кандидате (студенте) који су ангажовани у управљачком дијелу предузећа, а посебно за кандидате (студенте) чији основни студиј није из области економије. Интеграција овог предмета у <i>MBA</i> програм осигурава да сви студенти, без обзира на своју претходну академску позадину, стекну чврсте економске основе потребне за успјешно вођење пословања. У погледу обавезних предмета, у приједлогу структуре наставног плана и програма, налази се и предмет Логистика и управљање ланцем набавке (енгл. <i>Logistics and Supply Chain Management</i>), статус предмета изборни, фонд часова 2+2(први семестар), 5 ECTS бода, предмет који се бави актуелном проблематиком којом су компаније и креатори економских политика били заокупљени у претходном периоду. Знања и вјештине стечене кроз овај предмет омогућавају студентима да ефикасно управљају логистичким операцијама и суочавају се са изазовима у ланцу снабдијевања, што директно доприноси конкурентности и ефикасности предузећа. Овај предмет, као и један са листе изборних предмета – Прекоогранична електронска трговина (енгл. <i>Cross-border E-commerce</i>), фонд часова 2+2 (други семестар), 5 ECTS бодова, су додати у циљу успостављања сарадње са Економским факултетом са Ђангсу Универзитета из Кине, а у дијелу размјене студената и наставног особља у оквиру једног од <i>MBA</i> програма. Осим тога, ради повећања атрактивности студијског програма за иностране студенте предложено је увођење предмета Пословање на глобалном југу (енгл. <i>Business in the Global South</i>), у статусу изборног предмета. Економски факултет Универзитета у Бањој Луци је уз помоћ Конфуцијевог института Универзитета у Бањој Луци у процесу вишедимензионалне сарадње
--	---

	са Универзитетом Ђангсу из Ђендзианга (Кина). Резултате те сарадње представљају и измјене предложене у овом Елаборату. Ова сарадња, између осталог, отвара значајан простор за регрутацију студената, како из Кине тако и из других земаља Азије. Босна и Херцеговина као земља на граници Европске уније, представља јединствену предност за долазеће студенте. Ова географска позиција омогућава студентима увид у пословне праксе и тржишта како унутар Европске уније тако и у транзиционим економијама, те подстиче развој вјештина потребних за рад у прекооградничном и мултикултуролошком окружењу. Извјесне предложене промјене се односе и на измјене мањег обима и то: назив предмета (нпр. измјењен назив предмета Стратегијско лидерство и организационо понашање - претходни назив Лидерство и организационо понашање); статуса постојећих предмета (нпр. предмет Напредни маркетинг мијења статус из обавезног у изборни предмет), те припадности семестру (нпр. обавезни предмет Корпоративне финансије се изводи у првом семестру умјесто у другом семестру), а ради прилагођавања промјенама на тржишту и истраживачком простору. Детаљне измјене су експлицитно образложене у <i>Одлуци о измјени и допуни наставног плана и програма студијског програма II циклуса студија: „International Master in Business Administration – MBA“</i> број: 13/3.400-VI-13/24 Научно-наставног вијећа донесеној 25.03.2024. године. Смјернице Стандарда за акредитацију студијских програма на првом и другом циклусу студија Агенције за високо образовање Републике Српске захтијевају да у структури наставног плана и програма изборни предмети, у односу на укупан број ECTS бодова, буду заступљени најмање 30%. У ту сврху извршена је прерасподјела ECTS бодова што дипломским академским (мастер) студијама даје неопходну флексибилност. Од укупно 9 предмета, стручне праксе и завршног рада, 4 предмета су изборни предмети. Изборним предметима у првом семестру је додјељено по 5 ECTS бодова док су изборним предметима у другом семестру додјељена по 4 ECTS бода, што чини 30% од укупног броја ECTS бодова на нивоу академске године Како би се испоштовале смјернице Стандарда за акредитацију студијских програма на првом и другом циклусу студија уведена је и обавезна стручна пракса у другом семестру на име које је додјељено 3 ECTS бодова. Осим тога, у структури студијског програма заступљене су, у одговарајућим
--	---

	пропорцијама према смјерницама Стандарда, три групе предмета, и то: • основни, • стручни, уско-стручни и стручно апликативни, и • комплементарни и општи предмети. У оквиру структуре студијског програма, у групу <i>основни предмети</i>, сврставају се следећи предмети: Економија за менаџере, Корпоративне финансије, Предузетништво, иновације и пословне могућности и Међународно пословање. Поред обавезне стручне праксе, у групу <i>стручни, уско-стручни и стручно-апликативни предмети</i>, сврставају се следећи предмети: Стратегијски менаџмент, Напредни маркетинг, Логистика и глобални ланци снабдијевања, Финансијско извјештавање и контрола, Стратегијско лидерство и организационо понашање, Прекоогранично електронско пословање, Пословно окружење, Међународна финансијска тржишта и валуте, и Пословање на глобалном југу. У групу <i>комплементарни и општи предмети</i> сврставају се следећи предмети: Технологија и операциони менаџмент и Бизнис, влада и друштво.
Да ли су приликом измјена и /или допуна консултоване заинтересоване стране (студенти, алумнисти, представници привреде и праксе)? Укратко образложити.	Усвојена је Одлука о именовању комисије за израду Приједлога измјене наставног плана и програма и Елабората о оправданости извођења Студијског програма II циклуса студија „International Master in Business Administration – MBA“, број: 13/3.1364-II-6/23 од 20.11.2023. године. Задатак Комисије је био да изврши поређење наставног плана и програма Економског факултета са плановима и програмима економских факултета у регији, те предложи измјене у складу са трендовима и потребама тржишта рада, а које ће обезбиједити креирање предуслова и могућности студентима домаћих и иностраних високошколских установа за наставак студија на другом циклусу студија Економски факултет Универзитета у Бањој Луци је уз помоћ Конфуцијевог института Универзитета у Бањој Луци у процесу вишедимензионалне сарадње са Универзитетом Ђангсу из Ђендзианга (Кина). Резултате те сарадње представљају и измјене предложене у овом Елаборату. Ова сарадња, између осталог, отвара значајан простор за регрутацију студената, како из Кине тако и из других земаља Азије. Босна и Херцеговина као земља на граници Европске уније, представља јединствену предност за долазеће студенте, али и омогућава академску размјену наставника.
Остале информације од значаја за извођење студијског програма	-

4. НАСТАВНИ ПЛАН СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

Предвиђен број часова за поједине предмете, статус предмета, њихов распоред по годинама и број ECTS бодова (Табела 1 - Наставни план студијског програма) ⁴

Семестар		I (први)						
Ред. број	Назив предмета	Обавезан или изборни предмет	Број часова предавања	Број часова вјежби	Број часова лаб. вјежби	Број часова стручне праксе	Укупан број часова за предмет	Број ECTS за предмет
1	Managerial Economics (Економија за менаџере)	О	2	2	0	0	4	5
2	Corporate Finance (Корпоративне финансије)	О	2	2	0	0	4	5
3	Strategic Management (Стратегијски менаџмент)	О	2	2	0	0	4	5
4	Entrepreneurship, innovation, and business opportunities (Предузетништво, иновације и пословне могућности)	О	2	2	0	0	4	5
5	Elective Subject 1 (Изборни предмет 1)	И	2	2	0	0	4	5
6	Elective Subject 2 (Изборни предмет 2)	И	2	2	0	0	4	5
Укупан број часова седмично			12	12	0	0	24	
Укупан број ECTS за семестар								30
Семестар		II (други)						
Ред. број	Назив предмета	Обавезан или изборни предмет	Број часова предавања	Број часова вјежби	Број часова лаб. вјежби	Број часова стручне праксе	Укупан број часова за предмет	Број ECTS за предмет
7	International Business (Међународно пословање)	О	2	2	0	0	4	4
8	Elective Subject 3 (Изборни предмет 3)	И	2	2	0	0	4	4
9	Elective Subject 4 (Изборни предмет 4)	И	2	2	0	0	4	4
10	Internship (Стручна пракса)	О	0	0	0	5	5	3
11	Final thesis preparation and defense (Припрема и одбрана завршног рада)	О	7	0	0	0	7	15
Укупан број часова седмично			13	6	0	5	24	
Укупан број ECTS за семестар								30

⁴ Потребно је Табелу 1 попунити за сваки семестар у склопу предвиђеног трајање студијског програма. Часови се исказују на седмичном нивоу

Списак наставника

Бр	Обавезни предмети	Наставник(ци)
Први семестар		
1.	Managerial Economics (Економија за менаџере)	др Матеа Златковић Радаковић, доцент др Зоран Боровић, доцент др Младен Ребић, ред. проф.
2.	Corporate Finance (Корпоративне финансије)	др Тајана Сердар Раковић, ванр. проф. др Жељана Јовичић, ванр. проф. др Горан Радивојац, ред. проф. Georgios Panos, PhD
3.	Strategic Management (Стратегијски менаџмент)	др Јово Атељевић, ред. проф. др Игор Тодоровић, ред. проф. др Драгана Дошеновић, доцент Francis B. Frimpong, PhD
4.	Entrepreneurship, innovation, and business opportunities (Предузетништво, иновације и пословне могућности)	др Саша Петковић, ред. проф. др Бојан Ћудић Donato Iacobucci, PhD
Други семестар		
5.	International Business (Међународно пословање)	др Драган Глигорић, ванр. проф. др Јелена Тривић, ванр. проф. др Марко Ђого, ванр. проф. Vassilis K. Fouskas, PhD

Бр	Изборни предмети	Наставник(ци)
Elective Subject 1and Elective Subject 2 (Изборни предмет 1и Изборни предмет 1)		
6.	Advanced Marketing (Напредни маркетинг)	др Перица Мацура, ред. проф. др Никола Глуховић, ред. проф. др Невен Шерић др Саша Вељковић, ред. проф.
7.	Logistic and Supply-chain management (Логистика и глобални ланци снабдијевања)	др Јово Атељевић, ред. проф. др Јелена Тривић, ванр. проф. др Предраг Бјелић, ред. проф. Yaping Qu, PhD
8.	Business, Government and Society (Бизнис, влада и друштво)	др Стево Пуцар, ред. проф. др Драгана Вилић, ред. проф. др Биљана Срдић Гојковић, доцент William Bartlet, PhD
9.	Financial Reporting and Controlling (Финансијско извјештавање и контрола)	др Јелена Пољашевић, ред. проф. др Предраг Гајић, ред. проф. др Бобана Чегар, доцент
10.	Strategic Leadership and Organizational Behaviour (Стратегијско лидерство и организационо понашање)	др Бранка Золак Пољашевић, ванр. проф. др Драган Миловановић, ванр. проф. др Драгана Дошеновић, доцент др Немања Бербер, ванр. проф.
11.	Foreign Language – English* (Страни језик - енглески)	др Милица Богдановић, наставник страног језика
Elective Subject 3and Elective Subject 4 (Изборни предмет 3 и Изборни предмет 4)		
12.	Technology and Operational Management (Технологија и операциони менаџмент)	др Љубиша Мићић, доцент Проф. др Јасна Престер др Горан Јањић, ред. проф.

13.	Cross-border E-commerce (Прекогранично електронско пословање)	др Јово Атељевић, ред. проф. др Љубиша Мићић, доцент Marianna Sigala, PhD Mingyue Fan, PhD
14.	Business Environment (Пословно окружење)	др Игор Тодоровић, ред. проф. др Славиша Ковачевић, ред. проф. Shampa Roy-Mukherjee, PhD William Bartlet, PhD
15.	Global Capital Markets and Currencens (Међународна финансијска тржишта и валуте)	др Дејан Микеревић, ред. проф. др Бранка Топић-Павковић, ванр. проф. др Горан Радивојац, ред. проф. др Бошко Мекињић, ванр. проф.
16.	Business in the Global South (Пословање на глобалном југу)	др Драган Глигорић, ванр. проф. др Огњен Ерић, доцент др Јелена Тривић, ванр. проф. Francis B. Frimpong, PhD

***Напомена о избору изборних предмета и факултативном предмету:**

Студенти бирају по два изборна предмета у сваком семестру. Сваки изборни предмет у првом семестру носи 5 ECTS бодова, а сваки изборни предмет у другом семестру 4 ECTS бода. Изузетак је предмет *Foreign Language – English* (Страни језик - енглески), у статусу *факултативног предмета*, коме је додјељено 2 ECTS бода, а који је намијењен студентима као могућност унапријеђења постојећег познавања језика те бољег праћења наставе. Настава из предмета *Foreign Language – English* (Страни језик - енглески), зависно о интересовању кандидата, ће се изводити у првом семестру академске године, у износу од 2 часа предавања седмично.

У складу са чланом 19. [Закона о високом образовању Републике Српске](#) („Службени гласник РС“, број: 67/20), чланом 102. [Статута Универзитета у Бањој Луци](#), чланом 55. [Статута Економског факултета Универзитета у Бањој Луци](#) и чланом 30. [Правила студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци](#), у оквиру овог студијског програма се организује стручна пракса. Детаљан поступак спровођења стручне праксе као и права и обавезе кандидата који похађају стручну праксу је дефинисан [Упутством студентима другог циклуса студија за похађање стручне праксе за студијски програм на енглеском језику: „International Master in Business and Administration – 60 ECTS“](#). Економски факултет Универзитета у Бањој Луци, у оквиру овог студијског програма, предвиђа обавезу похађања стручне праксе на име које се додјељују 3 ЕЦТС бода. Похађање стручне праксе је предвиђено током другог семестра академске године другог циклуса студија у трајању од 15 седмица, 5 часова седмично, односно укупно 75 часова годишње.

Завршни мастер рад

Сврха израде завршног рада јесте да студент покаже способност самосталног приступа у обради проблема из подручја посебних, заједничких и општих садржаја струке за коју се оспособљавао током студија, служећи се литературом, теоријским или емпиријским истраживањима, друштвеном праксом и основама методологије предметне дисциплине. Завршни рад се ради у складу са чланом 25., ставом (5), [Закона о високом образовању Републике Српске](#) („Службени гласник РС“, број: 67/20) и чланом 69. [Правила студирања на I и II циклусу студија Универзитета у Бањој Луци](#). Научно-наставно вијеће Економског факултета Универзитета у Бањој Луци на III сједници одржаној 21.12.2010. године донијело је допуну [Упутства за израду стручних и научних радова](#) у коме је детаљно описан поступак пријаве, израде и одбране завршног - мастер рада у оквиру другог циклуса студија.

Пријава, израда и одбрана завршног рада у оквиру другог циклуса болоњског студија на Економском факултету Универзитета у Бањој Луци

Завршни - мастер рад је самосталан рад у којем студент обрађује одабрану тему примјеном методологије друштвених наука те метода, техника, поступака и инструмената

научноистраживачког рада. Поред тога доказује да је савладао наставни план и програм студија, стекао потребно знање и оспособио се за његову примјену. Студент у завршном раду треба да пружи доказе да има способност да интегрише знања и формулише мишљења са ограниченим информацијама и да може своје закључке, знања и аргументе пренијети стручној и научној јавности. Резултати изнесени у завршном - мастер раду треба да представљају допринос:

- систематизацији научних или стручних задатака и постојећих рјешења за одређену област;
- рјешавању актуелног научног или стручног задатка који је постављен као циљ рада;
- примјени постојећих научних или стручних достигнућа у рјешавању комплексног стручног задатка.

Израда завршног рада - мастер рада (у даљем тексту мастер рада) састоји се од:

- израде пријаве теме мастер рада,
- израде мастер рада,
- одбране мастер рада.

Израда пријаве теме мастер рада

Приједлог мастер рада

Кандидат/киња пише пријаву мастер рада на 5-10 страница која треба да садржи сљедеће:

- Увод (проблем истраживања; предмет истраживања; циљеве истраживања уз обавезно навођење научних и друштвених циљева; хипотезе истраживања - главна и помоћне хипотезе);
- Теоријска основа истраживања;
- Методе истраживања;
- Очекивани стручни и научни резултати истраживања
- Временски план истраживања;
- Кратко образложење прелиминарног садржаја рада по дијеловима и цјелинама;
- Иницијални списак литературе;
- Краћу биографију кандидата/киње.

Процедура пријаве и одбране завршног рада

- Кандидат/киња након одслушаних предавања предвиђених Наставним планом и програмом и положених испита, односно ако има само један неположени испит, стиче право пријаве мастер рада.
- Кандидат/киња предлаже ментора који има избор у ужу научну област из које је аплицирана тема.
- Пријава за одобрење теме се подноси Научно-наставном вијећу у три примјерка (+електронска форма) путем протокола.
- Пријава мора бити потписана од стране кандидата/киње, ментора и референта за постдипломску наставу.
- Матична катедра кандидата/киње разматра пријаву даје сугестије на пријаву, те даје приједлог за именовање ментора и предлаже Комисију за оцјену и одбрану завршног рада.
- Пријаву теме разматра Комисија за постдипломски студиј и докторате која даје сагласност на пријаву и приједлог ментора и Комисије за оцјену и одбрану завршног рада.
- Научно-наставно вијеће одобрава тему, именује ментора и Комисију за оцјену и одбрану мастер рада.

Израда мастер рада

Структура завршног рада

- Прво поглавље садржи уводно разматрање (проблем истраживања; предмет истраживања; циљеве истраживања уз обавезно навођење научних и друштвених циљева; хипотезе истраживања – главна и помоћне хипотезе);

- Друго поглавље садржи теоријску основу рада.
- Централно поглавље (једно или више) садржи аспекте обраде проблема, прикупљања и анализе података уз примјену одговарајућих научних метода.
- Презентација резултата истраживања и њихова интерпретација.
- Дискусија (компарација потврђених хипотеза са осталим релевантним истраживањима).
- Научни и стручни резултати истраживања.
- Закључци и препоруке за даље истраживање.
- Списак кориштене литературе.

Обим рада

Мастер рад треба да буде обима од 60 до 80 страница текста или 20.000 - 25.000 ријечи, не укључујући у то литературу и прилоге. Техничка обрада мастер рада треба да буде у складу са Упутством за израду стручних и научних радова Економског факултета у Бањој Луци.

Одбрана мастер рада

Процедура пријаве за оцјену и одбрану мастер рада

Завршени мастер рад може се предати тек након што студент положи све испите и изврши све друге обавезе мастер студија. Захтјев за оцјену и одбрану мастер рада кандидат упућује према Наставно-научном вијећу Економског факултета Универзитета у Бањој Луци преко протокола и Студентске службе са четири примјерка завршеног мастер рада (меки повез). Захтјев из предходног става садржи: Пријаву, сагласност ментора да рад испуњава критерије наведене у образложењу теме и извјештај из службене евиденције о испитима и ECTS бодовима кандидата. Научно-наставно вијеће Економског факултета Универзитета у Бањој Луци именује три члана Комисије од којих је минимално један члан комисије са другог Универзитета. Комисија за оцјену и одбрану мастер рада дужна је у року од 30 дана од дана пријема захтјева сачинити и доставити Извјештај о мастер раду. Извјештај о оцјени мастер рада садржи слиједеће елементе: подаци о комисији, подаци о кандидату, наслов мастер тезе, преглед мастер тезе, оцјена особина рада, вредновање појединих дијелова мастер тезе, коначна оцјена магистраске тезе, приједлог комисије. Матична катедра и Комисија за постдипломски студиј и докторате разматрају и усвајају Извјештај комисије о мастер раду и прослијеђују Научно-наставном Научно-наставном вијећу Економског факултета Универзитета у Бањој Луци Извјештај на усвајање. Наставно-научно вијеће Економског факултета Универзитета у Бањој Луци доноси коначну одлуку о усвајању Извјештаја Комисије, односно прихватању завршног рада и одлуку о заказивању одбране. Уколико Комисија постдипломски студиј и докторате или Наставно-научно вијеће Економског факултета Универзитета у Бањој Луци не прихвате завршни рад, кандидат може извршити исправку у складу са примједбама или поднијети нову пријаву теме завршног рада у року од 30 дана од дана пријема одлуке о одбијању. Одлука о усвајању извјештаја и датуму одбране доставља се студенту и објављује на огласној плочи, односно веб (web) страници Економског факултета Универзитета у Бањој Луци. Кандидат путем протокола доставља Студенској служби седам примјерака технички завршеног рада (тврди повез + електронска форма). Јавна одбрана се заказује и објављује најмање 7 дана прије заказаног датума одбране завршног рада на веб страници Факултета. Презентација и усмена одбрана мастер рада врши се према сљедећем протоколу:

- Отварање поступка одбране од стране Комисије;
- Кандидат излаже главне циљеве и резултате истраживања (до 30 мин.);
- Комисија даје своје коментаре и поставља питања (10-15 мин.) након тога слиједи пауза од 15 минута;
- Кандидат одговара на питања (10-15 мин.);
- Комисија се повлачи на консултације;
- Секретар комисије води записник, који је саставни дио одлуке;
- Записник и одлуку потписују чланови комисије и секретар;

Предсједник Комисије саопштава коначну Одлуку.

5. ПЛАНИРАНИ БРОЈ НАСТАВНИКА И САРАДНИКА		
Укупан број наставника планиран за извођење наставе на студијском програму		46
Број наставника запослених са пуним радним временом на високошколској установи планиран за извођење наставе на студијском програму		24
Број наставника који нису запослени на високошколској установи а који су планирани за извођење наставе на новом студијском програму	Уговор о раду са пуним радним временом	-
	Уговор о дјелу	22
Укупан број сарадника планиран за извођење наставе на студијском програму		-
Број сарадника запослених са пуним радним временом на високошколској установи планиран за извођење наставе на студијском програму		-
Број сарадника који нису запослени на високошколској установи а који су планирани за извођење наставе на новом студијском програму	Уговор о раду са пуним радним временом	-
	Уговор о дјелу	-

У прилогу:

- 1.Књига предмета
- 2.Матичност